

WORDEN ALLE TANKSTATIONS straks laadstations?

De Franse oliemaatschappij Total, tegenwoordig multi-energiebedrijf Total Energies, gaat alle 400 tankstations die ze in Nederland bezit verkopen. In de afgelopen jaren zagen we in Nederland meer grote overnames. De daling en onzekerheid van de brandstoffenverkoop vormt een risico voor eigenaren van tankstationlocaties. Het grondeigendom van de tankstations gaat vaak over op retailers, die zich richten op de ontwikkeling en exploitatie van meer diensten dan brandstoffenverkoop alleen, zoals de bijbehorende shops waar al meer dan de helft van de marge wordt verdiend. Het speelveld van de energiemarkt voor mobiliteit verandert in snel tempo. Het geloof in de verkoop van diesel en benzine verdwijnt.

Ook de cijfers van de ruim 4.000 tankstations in Nederland laten zien dat de verkoop van fossiele brandstoffen sterk afneemt. Waar het in 2005 nog om 15 miljard liter per jaar ging, was dat in 2021 sterk gedaald naar 11 miljard en die daling zette ook in 2022 door. Dat komt met name door ons wagenpark. Jaarlijks worden er in Nederland ruim 300.000 nieuwe auto's verkocht, waarvan het merendeel inmiddels elektrisch of hybride is.

Dit brengt bedreigingen voor de toekomst van traditionele tankstations. Elektrische voertuigen laden kan ook op het publieke laadnetwerk, bij werk- of winkelbestemmingen en voor circa 30% van de huishoudens thuis op de oprit. Tegelijkertijd worden ook kansen voor het verkopen van energie op andere locaties door (nieuwe) marktpartijen benut en zijn er kansen op de tankstationlocaties voor een hernieuwde invulling. Wat gaan we doen met de tankstations in dorp en stad als we straks allemaal aan de stekker gaan en ook op andere plekken kunnen laden? Welk perspectief is er voor de ondernemers en exploitanten, of nieuwe toetreders tot de energiemarkt?

Tankstations bevinden zich vaak op handige en bereikbare locaties, waardoor ze geschikt zijn om te worden omgebouwd tot snellaadstation. Grotere locaties hebben potentie voor een complete mobiliteit- en energiehub, met meerdere mobiliteitsdiensten, energieopslag, waterstof, horeca en passende diensten op één plek.

Geschikte locaties voor laadstations zijn over het algemeen gebieden met veel verkeer, zoals snelwegen en grote kruispunten. Voor commerciële exploitanten zijn gebieden met een hoge concentratie EV-bezitters nu interessant, denk aan stedelijke gebieden of locaties in de buurt van werkplekken en winkelcentra. Voor het publiek belang is een goed dekkend netwerk nodig. Met een blik op de lange termijn moeten juist ook wijken met minder hoge inkomens worden voorzien, want daar hebben mensen geen eigen oprit en is de ruimte schaars. Tot slot is het wenselijk dat snellaadstations zich in de buurt van andere voorzieningen bevinden, zoals horeca en retail, om klanten extra waarde en gemak te bieden.

WELKE ROL SPELEN DE TANKSTATIONLOCATIES IN DE TRANSITIE NAAR DUURZAAME MOBILITEIT?

Locatie, locatie, locatie

De locatie van een tankstation is belangrijk in de transitie naar elektrisch vervoer en krijgt nog te weinig aandacht. Locaties vinden voor snellaadinfrastructuur is noodzakelijk om ook elektrische voertuigen vrijheid en bereikbaarheid te bieden. Het ontwikkelen van locaties met een grote netaansluiting en meerdere snelladers duurt lang, namelijk zo'n twee tot vijf jaar. Dan gaat het hier over laadsnelheden van 150kW of meer waarbij het laden 5 à 25 minuten duurt.

Hoe ziet het tankstation van de toekomst eruit?

De vereisten voor het ombouwen van een tankstation tot een laadstation zijn afhankelijk van verschillende factoren, waaronder de grootte en indeling van het tankstation en de elektrische capaciteit van de ligging. Over het algemeen zal een geschikte locatie voor een laadpaal voldoende ruimte moeten bieden voor de minimale vereisten. Eveneens moet de locatie toegang hebben tot een betrouwbare en voldoende elektriciteitsvoorziening, waarvoor mogelijk upgrades van de lokale elektriciteitsinfrastructuur nodig zijn.

Met een zorgvuldige strategie, planning en beleid kunnen tankstations met succes worden omgebouwd tot laadstations, waarmee de overgang naar elektrisch vervoer wordt ondersteund.

Een toekomstvisie met een strategisch plan

Marktpartijen en overheden hebben (1) een visie nodig voor het tankstation van de toekomst, met (2) een strategisch plan om de transitie van brandstoffen naar hernieuwbare en schone energie te maken.

Visie en nieuw uitgiftebeleid door overheden

Samen met Gemeente Utrecht en gemeente Amsterdam ontwikkelen we een Transitieplan Tankstations. De visie voor de schone 'energiestations' van de toekomst wordt gevormd door verschillende perspectieven en beleidsterreinen samen te brengen. Aanleiding is vaak de uitvoering van beleid voor het aanscherpen van milieuzones en de uitrol van publieke laadinfrastructuur. Vanuit het perspectief van mobiliteit, ruimtelijke ordening, gezonde leefomgeving en grondzaken

ontstaat er een integraal toekomstbeeld, met maatschappelijke waarden die locaties zouden moeten bieden.

De vervolgstap is het ontwikkelen van een strategie om tot die transitie te komen. Overheden hebben met beleid, grondposities en vergunningen verschillende publiek- en privaatrechtelijke instrumenten om de regie te kunnen nemen. Een klein aantal koplopers neemt de regie, maar vaak gebeurt er niets of wordt ambtelijk reactief gehandeld bij initiatieven van marktpartijen. Dat is begrijpelijk, want er zijn grote (financiële) belangen bij zowel overheid, huidige exploitanten en nieuwe markttoetreders. Met exploitanten zijn vaak al decennialang lopende contracten met (publieke) grondeigenaren. Tegelijkertijd kloppen andere partijen op de deur met innovatieve en duurzame plannen voor het ontwikkelen van locaties.

“Onze ambitie is een milieuzone voor uitstootvrij verkeer in 2030. Daarvoor hebben we in 2030 circa 60 hoogvermogen snelladers nodig op tankstationlocaties.

De functies, het verdienmodel en de locaties van stations wijzigen. Deze transitie vraagt gemeentelijke regie, strategisch grondbeleid en samenwerking met de markt.”

MATTHIJS KOK | GEMEENTE UTRECHT

Overheden hebben een strategisch plan nodig om vernieuwing op locaties te versnellen of faciliteren met een eerlijk en transparant speelveld voor alle partijen. Dit plan zou antwoord moeten geven op deze vragen:

- Wat zijn de uitgangspunten voor de stations van de toekomst?
- Hoe bieden we tankstation exploitanten perspectief voor het transformeren van locaties?
- Hoe bieden we andere marktpartijen en nieuwe toetreders perspectief voor deze locaties?
- Op welke wijze wordt de gronduitgifte georganiseerd?
- Welke eisen, wensen en criteria zijn er voor publieke concessies of aanbesteding van locaties?

Dit zijn alvast de 'no-regret' maatregelen waar gemeenten en provincies direct mee kunnen starten:

1. Ontwikkel geen nieuwe locaties (of verplaatsingen) voor brandstoffenverkoop, maar richt op het zero-emissie station van de toekomst; Zet locaties met aflopende huurcontracten opnieuw in de markt of wijs alternatieve locaties aan.
2. Maak een analyse van het huidige tankstationnetwerk, bepaal de mate van transformatiepotentie en visualiseer het gewenste netwerk. Bepaal welke mate van regie de gemeente wil houden; zelf actief handelen, het bieden van een helpende hand, of het overlaten aan de markt.
3. Stel in samenwerking met de betrokken afdelingen binnen de gemeente een visie op voor het energiestation van de toekomst, en informeer zo spoedig mogelijk alle exploitanten en/of grondeigenaren.
4. Denk alvast na over instrumenten die privaat- en publiek-rechtelijk ingezet kunnen worden om de transitie te versnellen.

Transformatie op locaties door marktpartijen

Private partijen kunnen een bijdrage leveren door te investeren in laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen, het aanbieden van laaddiensten en het ontwikkelen van nieuwe technologieën en oplossingen om de transitie te ondersteunen. Marktpartijen helpen we met integrale aanpak.

Wij zijn Over Morgen. Wij werken aan een leefomgeving die goed is voor mens en maatschappij. Die toekomstbestendig én gezond is.

Wil je verder praten over mobiliteit in de leefomgeving? Neem dan contact op met:

Hidde van der Maas, 0640 224 264, hidde.vandermaas@overmorgen.nl
Anouk Hodemaekers, 0682 098 746, anouk.hodemaekers@overmorgen.nl

**OVER
MORGEN**